

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра управління та освітніх технологій

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

_____ Інна САВИЦЬКА
“ ____ ” _____ 20__ р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри управління та
освітніх технологій

протокол №17 від “09” червня 2025 р.
Завідувач
кафедри _____ Сергій КУБИЦЬКИЙ

”РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОПП «Управління закладом освіти»

_____ Ірина ШУМІЛОВА

Гарант ОНП «Управління закладом освіти»

_____ Наталія ГРЕЧАНИК

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**
Менеджмент в освіті

Галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право»

Спеціальність D3 «Менеджмент»

Освітня програма «Управління закладом освіти»

Факультет (ННІ) гуманітарно-педагогічний

Розробники: Шумілова І.Ф. професор кафедри, доктор пед. наук. доцент
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Опис навчальної дисципліни

навчальна дисципліна, яка спрямована на формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок в галузі управління закладами освіти різних рівнів. Вивчаються основи загального та стратегічного менеджменту, функції та принципи управління в освіті, особливості організації освітнього процесу в закладі освіти, управління кадровим потенціалом закладу освіти, управління якістю, інноваціями та змінами в освітньому середовищі. Значну увагу приділено культурі провідництва та лідерства, комунікації, прийняття управлінських рішень. Дисципліна актуалізує здатність керувати освітнім та педагогічним процесами відповідно до вимог сьогодення, сприяє розвитку управлінських та професійних компетентностей, критичного, сценарного, саногенного мислення, відповідальності та ініціативності майбутніх керівників і фахівців освітньої галузі.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	(магістр)	
Спеціальність	D3 «Менеджмент»	
Освітня програма	«Управління закладом освіти»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	2	2
Семестр	3	3
Лекційні заняття	15 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	15 год.	8 год.
Лабораторні заняття	- год.	- год.
Самостійна робота	60 год.	76 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета формування в здобувачів освіти системи знань, умінь і навичок щодо розвитку менеджерських здібностей в управлінні закладом освіти.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або використання інновацій за невизначеності умов і вимог

загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 2. Здатність до спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)
- ЗК 4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети
- ЗК 5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів

СК 2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії і плани

СК 6. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми

СК 7. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість

СК 9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію (для ОПП)

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 6. Володіння навичками обґрунтовувати, приймати та реалізовувати управлінські рішення в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні норми та соціальну відповідальність

ПРН 7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації в колективі, а також з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті

ПРН 9. Спілкуватися в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами

ПРН 10. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач

ПРН 11. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Модуль 1. <i>Теоретико-методологічні засади менеджменту в освіті</i>													
Тема 1. Теоретико-методологічні засади менеджменту в освіті		12	2	2			8	11	2				9
Тема 2. Нормативно-правове забезпечення управління закладом освіти		12	2	2			8	11		2			9
Тема 3. Стратегічне планування та розвиток закладу освіти		11	2	2			7	12		2			10
Тема 4. Організаційна культура, культура провідництва та лідерство в закладі освіти		11	2	2			7	12	2				10
Разом за модулем 1		46	8	8			30	46	4	4			38
Модуль 2. <i>Управління якістю освіти</i>													

Тема 5. Управління кадровим потенціалом закладу освіти		12	2	2			8	11		2			9
Тема 6. Проектний менеджмент в управлінні закладом освіти		12	2	2			8	11	2				9
Тема 7. Педагогічний маркетинг в управлінні закладом освіти		11	2	2			7	10					10
Тема 8. Комунікації, PR та партнерство в управлінні закладом освіти		9	1	1			7	12		2			10
Разом за модулем 2		44	8	8			30	44	2	4			38
Усього годин			1 5	1 5									
Курсовий проект (робота) з _____ (якщо є в навчальному плані)	-												
Усього годин		90	1 5	1 5			60	90	6	8			76

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретико-методологічні засади менеджменту в освіті	2
2	Нормативно-правове забезпечення управління закладом освіти	2
3	Стратегічне планування та розвиток закладу освіти	2
4	Організаційна культура, культура провідництва та лідерство в закладі освіти	2
5	Управління кадровим потенціалом закладу освіти	2
6	Проектний менеджмент в управлінні закладом освіти	2
7	Педагогічний маркетинг в управлінні закладом освіти	2
8	Комунікації, PR та партнерство в управлінні закладом освіти	2

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретико-методологічні засади менеджменту в освіті	2
2	Нормативно-правове забезпечення управління закладом освіти	2
3	Стратегічне планування та розвиток закладу освіти	2
4	Організаційна культура, культура провідництва та лідерство в закладі освіти	2
5	Управління кадровим потенціалом закладу освіти	2
6	Проектний менеджмент в управлінні закладом освіти	2
7	Педагогічний маркетинг в управлінні закладом освіти	2
8	Комунікації, PR та партнерство в управлінні закладом освіти	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретико-методологічні засади менеджменту в освіті	8
2	Нормативно-правове забезпечення управління закладом освіти	8
3	Стратегічне планування та розвиток закладу освіти	7

4	Організаційна культура, культура провідництва та лідерство в закладі освіти	7
5	Управління кадровим потенціалом закладу освіти	8
6	Проектний менеджмент в управлінні закладом освіти	8
7	Педагогічний маркетинг в управлінні закладом освіти	7
8	Комунікації, PR та партнерство в управлінні закладом освіти	7

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:
(*вибрати необхідне чи доповнити*)

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- самооцінювання.

7. Методи навчання (*вибрати необхідне чи доповнити*):

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебатів;
- метод командної роботи, мозкового штурму
- метод гейміфікованого навчання.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Теоретико-методологічні засади менеджменту в освіті		
Практична робота 1.	ПРН 6, ПРН 7, ПРН 9, ПРН 10, ПРН 11. Розуміти сутність, функції та принципи менеджменту в освіті; основні теоретичні підходи до управління освітніми закладами (класичні, неокласичні, сучасні школи менеджменту); методологічні засади дослідження управлінських процесів в освіті; нормативно-правову базу, що регламентує діяльність системи управління освітою. Уміти аналізувати управлінські концепції та підходи в контексті їх застосування в освітньому середовищі; формулювати мету, завдання та оцінювати ефективність управлінських рішень; застосовувати методи наукового пізнання (аналіз, синтез, моделювання, системний підхід) у дослідженні управлінських процесів в освіті.	8
Самостійна робота 1.	Мати навички критичного осмислення управлінських процесів у закладі освіти; самостійного визначення науково обґрунтованих підходів до розв'язання управлінських проблем; підготовки науково-аналітичних матеріалів щодо теоретичних і методологічних аспектів освітнього менеджменту.	10
Практична робота 2.	ПРН 6, ПРН 7, ПРН 9, ПРН 10, ПРН 11. Знати основні нормативно-правові акти, що регулюють діяльність закладів освіти (Закони України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про вищу освіту», інші галузеві акти);	8

	структуру системи нормативного забезпечення освіти в Україні; правові основи організації та управління освітнім процесом; вимоги до внутрішніх локальних актів закладу освіти (статут, положення, накази тощо). Уміти орієнтуватися в нормативно-правовій базі, що регулює управління освітньою діяльністю; аналізувати та правильно застосовувати положення нормативних документів у процесі прийняття управлінських рішень; розробляти проекти локальних нормативних актів закладу освіти відповідно до чинного законодавства	
Самостійна робота 2.	ПРН 6, ПРН 7, ПРН 9, ПРН 10, ПРН 11. Мати навички практичного використання правових норм у діяльності керівника закладу освіти; юридично грамотного ведення документації; здійснення моніторингу змін у законодавстві та оперативного реагування на них у межах управлінської діяльності	10
Лекція 3		-
Практична робота 3.	ПРН 6, ПРН 7, ПРН 9, ПРН 10, ПРН 11. Знати основи стратегічного управління в сфері освіти; етапи, принципи та методи стратегічного планування; сучасні інструменти аналізу зовнішнього і внутрішнього середовища (SWOT-аналіз, PEST-аналіз, методи прогнозування тощо); структуру стратегії розвитку закладу освіти та її складові (місія, бачення, стратегічні цілі, плани дій). Уміти аналізувати внутрішнє і зовнішнє середовище функціонування закладу освіти; формулювати місію, бачення, цілі та завдання розвитку освітнього закладу; розробляти стратегічний план з урахуванням пріоритетів освітньої політики, ресурсного потенціалу та потреб стейкхолдерів; оцінювати ефективність реалізації стратегічних планів та вносити корективи	7
Самостійна робота 3.	ПРН 6, ПРН 7, ПРН 9, ПРН 10, ПРН 11. Мати навички стратегічного мислення та прогнозування розвитку освітнього закладу; підготовки аналітичних матеріалів для прийняття стратегічних управлінських рішень; розробки та презентації стратегічного плану розвитку ЗО; залучення колективу та громади до формування й реалізації стратегії	10
Практична робота 4.	ПРН 6, ПРН 7, ПРН 9, ПРН 10, ПРН 11. Знати поняття, сутність та компоненти організаційної культури освітнього закладу; основні типи організаційної культури та їх вплив на ефективність управління; концепції лідерства та провідництва в контексті управління освітою; роль керівника як лідера у формуванні позитивного мікроклімату та організаційної культури. Уміти аналізувати рівень і тип організаційної культури в закладі освіти; визначати стиль керівництва та рівень лідерського потенціалу управлінської команди; формувати і підтримувати культуру довіри, співпраці та інновацій; застосовувати лідерські підходи до мотивації персоналу та розвитку командної роботи	7
Самостійна робота 4.	ПРН 6, ПРН 7, ПРН 9, ПРН 10, ПРН 11. Мати навички діагностики організаційної культури та ідентифікації її сильних/слабких сторін; розробки заходів із формування та трансформації організаційної культури; впровадження принципів етичного, інклюзивного та емоційно-інтелектуального лідерства; ведення діалогу, фасилітації та ненасильницької комунікації в колективі	10
Модульна контрольна робота 1.	ПРН 6, ПРН 7, ПРН 9, ПРН 10, ПРН 11.	30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Управління якістю освіти		
Практична	ПРН 6, ПРН 7, ПРН 9, ПРН 10, ПРН 11. Знати сутність, структуру та	8

робота 5.	значення кадрового потенціалу в системі управління освітою; основні принципи, функції та методи управління персоналом закладу освіти; нормативно-правові акти, що регулюють кадрову політику в освіті; сучасні підходи до оцінювання, розвитку та мотивації педагогічних працівників. Уміти аналізувати кадровий потенціал закладу освіти за кількісними та якісними показниками; визначати кадрові потреби та планувати їх забезпечення; здійснювати підбір, адаптацію, оцінювання та атестацію працівників; розробляти програми підвищення кваліфікації та професійного розвитку персоналу	
Самостійна робота 5.	ПРН 6, ПРН 7, ПРН 9, ПРН 10, ПРН 11. Мати навички формування ефективної кадрової політики в освітньому закладі; використання інструментів мотивації, наставництва та управління конфліктами в педагогічному колективі; ведення кадрового діловодства відповідно до чинного законодавства; управління командою на засадах партнерства, поваги та професійної етики	10
Практична робота 6.	ПРН 6, ПРН 7, ПРН 9, ПРН 10, ПРН 11. Знати сутність, принципи та ключові етапи проектного менеджменту; типологію освітніх проєктів (інноваційні, соціальні, управлінські, навчальні тощо); інструменти планування, реалізації, моніторингу та оцінювання проєктів; нормативно-правове забезпечення реалізації освітніх проєктів в Україні. Уміти формулювати мету, завдання, очікувані результати освітнього проєкту; розробляти структуру, графік реалізації, бюджет та систему ризик-менеджменту проєкту; управляти командою проєкту, розподіляти ролі та відповідальність; здійснювати моніторинг виконання проєкту та оцінювати його ефективність	8
Самостійна робота 6.	ПРН 6, ПРН 7, ПРН 9, ПРН 10, ПРН 11. Мати навички підготовки проектної документації (паспорт проєкту, календарний план, кошторис тощо); роботи з цифровими інструментами проектного управління (Trello, Asana, Gantt-чарти тощо); презентації проєкту перед зацікавленими сторонами (керівництво, громада, партнери); залучення внутрішніх і зовнішніх ресурсів для реалізації проєктів у закладі освіти	10
Практична робота 7.	ПРН 6, ПРН 7, ПРН 9, ПРН 10, ПРН 11. Знати сутність, функції та завдання педагогічного маркетингу; основні інструменти маркетингової діяльності в освіті (аналіз ринку освітніх послуг, сегментування, позиціонування тощо); механізми формування позитивного іміджу закладу освіти; методи просування освітніх послуг і комунікації з цільовою аудиторією. Уміти проводити маркетинговий аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища освітнього закладу; визначати цільові аудиторії та їх потреби; формувати конкурентні переваги та унікальну освітню пропозицію; розробляти маркетингову стратегію і план комунікацій для залучення здобувачів освіти та взаємодії зі стейкхолдерами	7
Самостійна робота 7.	ПРН 6, ПРН 7, ПРН 9, ПРН 10, ПРН 11. Мати навички підготовки маркетингових матеріалів (презентацій, буклетів, вебконтенту); ведення сторінок закладу освіти в соціальних мережах та інших цифрових платформах; організації PR-заходів, днів відкритих дверей, презентацій для громадськості; використання зворотного зв'язку для вдосконалення освітніх послуг	10
Практична робота 8.	ПРН 6, ПРН 7, ПРН 9, ПРН 10, ПРН 11. Знати сутність, цілі та принципи комунікаційної діяльності в управлінні закладом освіти; основи паблік рілейшнз (PR) у сфері освіти; види та форми комунікацій (внутрішні, зовнішні, кризові, стратегічні); можливості та механізми формування партнерських відносин зі стейкхолдерами (батьками, громадою, бізнесом, органами влади). Уміти розробляти комунікаційну стратегію закладу освіти; формувати позитивний імідж закладу через ефективні PR-інструменти;	7

	організовувати інформаційно-просвітницькі кампанії, заходи публічної комунікації; вибудовувати ефективну взаємодію з партнерами на основі довіри та спільних інтересів	
Самостійна робота 8.	ПРН 6, ПРН 7, ПРН 9, ПРН 10, ПРН 11. Мати навички створення публічних звернень, пресрелізів, дописів для соціальних мереж, інформаційних матеріалів; організації та модерування зустрічей, конференцій, публічних обговорень; ведення діалогу з представниками громадськості, ЗМІ, бізнесу; налагодження довгострокових партнерств та кооперації для розвитку освітнього середовища	10
Модульна контрольна робота 2.	ПРН 6, ПРН 7, ПРН 9, ПРН 10, ПРН 11.	30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2033>);
- посилання на цифрові освітні ресурси;
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- програма навчальної (виробничої) практики навчальної дисципліни (якщо вона передбачена навчальним планом).

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Абетка для директора: рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти / Бобровський М. В., Горбачов С. І., Заплотинська О. О. Київ, Державна служба якості освіти. 2020. 240 с.
2. Автономія як шлях до ефективного менеджменту школи. Методичні рекомендації / Сетосманов А., Фасоля О., Мархлевські В. К. 2019. 47 с.
3. Безпечна і дружня до дитини школа в контексті реформи «НУШ» / В. Пономаренко, Т. Воронцова, О. Сакович та ін. К. : Алатон. 2020. 64 с.
4. Директорські лайфхаки. Як долати виклики в школі : Посібник. Київ. 2020. 125 с.
5. Дуткевич Т., Толков О. Техніка управлінської діяльності у закладах освіти : Навчальний посібник. КНТ. 2020. 194 с.
6. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти. Навчально-методичний посібник / Андрєєнкова В. Л., Байдик В. В., Войцях Т. В., Калашник О. А. та ін. К.: ФОП Нічога С. О. 2020. 196 с.
7. Організація освітнього процесу в школах України в умовах карантину: аналітична записка / Л. Гриневич, Л. Ільїч, Н. Морзе, В. Прошкін, І. Шемелинець, К. Линьов, Г. Рій. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. 76 с.
8. Педагогіка якості освіти: планування роботи закладу загальної середньої освіти: науково-практичний коментар у запитаннях та відповідях / І. Г. Осадчий. Київ: ДООУ «Навчально-методичний центр з питань якості освіти». 2022. 65 с.
9. Техніка управлінської діяльності : навч. посіб. / авт.-упоряд. Базелюк В. Г., Кубіцький С. О., Михайліченко М. В., Михнюк С. В. К.: Міленіум, 2022. 390 с.
10. Управління якістю загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник / Лукіна Т. О. Київ.: Педагогічна думка, 2020. 230 с.
11. Інноваційні технології в сучасному освітньому просторі: колективна монографія / За заг. редакцією Г. Л. Єфремової. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 444 с..
12. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С. Г. Немченко, В. В. Крижко, О. С. Боднар, В. В. Радул, О. М. Старокожко, Ю. І. Кондратенко. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ: БДПУ, 2022. 506 с.
13. Наукова бібліотека НУБіП України (<https://nubip.edu.ua/structure/library>).
14. Навчальний портал НУБіП України (<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3375>).
15. Електронний навчальний курс:
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3363>

Допоміжні джерела інформації

1. Shumilova I., Zolotukhina S., Apshay V., Shetelia N. (2020). Global cultural principles of forming the scientific worldview of applicants for higher education.

AD ALTA-journal of interdisciplinary research. Т.: 11 Вип.: 1 Стор.: 10-14 Спец. випуск: 15

URL : https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/18302/1/AD_ALTA_2021_11_1_X_V_P052-055.pdf

2. Shumilova I., Zolotuhina S. Zelenska L. Sherstneva I. (2021). Public administration in the Northern Azov regions of education space during 1864-1918 years. *AD ALTA-journal of interdisciplinary research*. Т.: 11 Вип.: 18 Р. 6-10
URL : http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/110118/papers/A_01.pdf
3. Shumilova I., Kubitskiy S., Bazeliuk V., Rudyk Y., Hrechanyk N., Rozhnova T., Prykhodkina N. (2023). The system of forming the emotional and ethical competence of the future education manager in the conditions of transformational changes. *AD ALTA: Journal of interdisciplinary research* Vol.13. Issue 2, Special Issue XXXVIII. Pp. 82-89. URL : <https://ep3.nuwm.edu.ua/28469/1/KHAMSKA%20NELINA%20%20INNOVATIVE%20METHODS%20OF%20UPBRINGING%20PROCESS%20MANAGEMENT%20%281%29.pdf>
4. Shumilova I., Prykhodkina N., Volotovska T., Sholokh O., Cherezova I., Shust V. The system of formation of educational environment for the professional training of future education managers (in Ukrainian context). *AD ALTA-journal of interdisciplinary research*. 2024. Volume 14, Issue: 2, Special Issue XLIII, P. 6-10
5. Shumilova I. F. Social responsibility in educational management. Modern management: theories, concepts, implementation. Monograph. Editors: Marian Duczmal, Tetyana Nestorenko. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2021, pp. 394. P. 244-252. URL : <file:///C:/Users/User/Downloads/WSZiA2021.pdf>
6. Шумілова І. Ф. Особистісно-діяльнісний та регіональний підходи в розкритті суті загальнокультурної підготовки менеджерів освіти на засадах провідництва. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. пр. / [редкол.: Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2021. Вип. 76. Т. 3. С. 178-183. DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.76-3.32>
7. Шумілова І. Ф. Методологія дослідження загальнокультурної підготовки менеджерів освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. пр. / [редкол.: Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2021. Вип. 75. Т. 1. С. 41-51. DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.75-3.30>; ISSN 1992-5786
8. Шумілова І. Ф. Методологічний задум навчання провідництву майбутніх менеджерів освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. пр. / [редкол.: Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2021. Вип. 75. Т. 3. С. 153-159. DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.75-1.35>; ISSN 1992-5786
9. Шумілова І. Ф. Проектування технології навчання провідництву майбутніх менеджерів освіти. [Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Сер. : Педагогічні науки](#). 2021. Вип. 1. С. 375-384. DOI <https://doi.org/10.31494/2412-9208-2021-1-1-375-384>

10. Шумілова І. Ф. Місія сучасних університетів як суб'єктів економіки знань. Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія. Том 14. № 3 (2023). С. 172-181. DOI: [http://dx.doi.org/10.31548/hspedagog14\(3\).2023.172-181](http://dx.doi.org/10.31548/hspedagog14(3).2023.172-181)
11. Шумілова І. Ф. Пріоритетні засади формування інноваційно-підприємницької компетентності майбутніх менеджерів освіти. Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія. Том 14. № 4 (2023). С. 148-158. DOI: [http://dx.doi.org/10.31548/hspedagog14\(3\).2023.148-158](http://dx.doi.org/10.31548/hspedagog14(3).2023.148-158)
12. Управління освітньою діяльністю : навч. посібник/авт.-упоряд. Базелюк В. Г., Гречаник Н. І., Кубіцький С. О., Шумілова І. Ф. Ч. 1-2. К.: Міленіум, 2023. 402 с.+238 с.
13. Шумілова І. Ф. Новітні технології викладання освітніх галузей у початковій школі : навч. посібник. Одеса: Олді. 2023. 248 с.
14. Shumilova I.F., Hrechanyk N. I., Kubiskyi S. O. Pedagogical prognostication of formation of innovative and entrepreneurial competence in future managers of education. Exploring the digital landscape: interdisciplinary perspectives : Monograph. Copyright by Academy of Silesia, Katowice. The University of Technology in Katowice Press 2024. P.77-87
15. Шумілова І.Ф. Культура провідництва (guidance) як соціальна роль освіти в Україні. DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-10\(41\)-77-89](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-10(41)-77-89)